

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Кафедра трудових ресурсів та підприємництва

06-05-171М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять та виконання самостійної роботи з
навчальної дисципліни «Етика бізнесу» для здобувачів
вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-
професійними програмами «Бізнес-аналітика» та
«Управління персоналом і економіка праці» спеціальності
051 «Економіка» денної та заочної форм навчання

Рекомендовано науково-
методичною радою з якості
ННІ економіки та менеджменту
Протокол № 5 від 24.01.2025 р.

Рівне – 2025

Методичні вказівки до практичних занять та виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни «Етика бізнесу» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійними програмами «Бізнес-аналітика» та «Управління персоналом і економіка праці» спеціальності 051 «Економіка» денної та заочної форм навчання [Електронне видання] / Олійник О. О. – Рівне : НУВГП, 2025. – 21 с.

Укладач: Олійник О. О., к.е.н., доцент, доцент кафедри трудових ресурсів і підприємництва.

Відповідальний за випуск: Міщук Г. Ю., д.е.н., професор, завідувач кафедри трудових ресурсів і підприємництва.

Керівник групи забезпечення
освітньої програми «Бізнес-аналітика»
спеціальності 051 «Економіка»

Рощик І. А.

Керівник групи забезпечення
освітньої програми «Управління персоналом і
економіка праці» спеціальності 051 «Економіка»

Юрчик Г. М.

© О. О. Олійник, 2025

© НУВГП, 2025

ПЕРЕДМОВА

Одним із головних чинників успіху організації на ринку є бізнес-культура. Інтеграція етичних принципів у діяльність сприяє розвитку організації, стимулює господарську активність, підвищує соціальну відповідальність, покращує ділову репутацію та, зрештою, збільшує прибутковість діяльності. Етичний бізнес формує довіру серед клієнтів, партнерів, працівників та суспільства загалом. Прозора й чесна діяльність організації сприяє зміцненню її репутації, що, в свою чергу, позитивно впливає на довгостроковий успіх.

Мета вивчення дисципліни «Етика бізнесу» полягає у формуванні в здобувачів вищої освіти теоретичних знань і практичних навичок застосування етичних норм і принципів у сфері ведення бізнесу.

Предметом навчальної дисципліни «Етика бізнесу» є теоретичні та практичні аспекти організації й управління бізнесом на основі морально-етичних принципів, а також розвиток корпоративної етики як сучасного інструменту управління для побудови ефективних взаємовідносин із усіма групами стейкхолдерів організації.

ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1. «Теоретичні засади етики бізнесу»

Практичне заняття № 1. Сутність етики бізнесу.

Питання для обговорення

1. Поняття етики та моралі.
2. Етика бізнесу: сутність, історія становлення, тенденції розвитку.
3. Принципи та функції етики бізнесу.

Тестові завдання для самоконтролю

1. Яка концепція етики передбачає пріоритетність внутрішніх мотивів, а не наслідків дії?
 - А) етика обов'язку;
 - Б) етика утилітаризму;
 - В) етика справедливості;
 - Г) релігійна етика;
 - Д) нормативна етика.
2. Яка концепція етики визначає моральність вчинку, виходячи із його наступних наслідків?
 - А) етика обов'язку;
 - Б) етика утилітаризму;
 - В) етика справедливості;
 - Г) релігійна етика;
 - Д) нормативна етика.
3. Основою якого принципу бізнес-етики є відповідальність організації за наслідки економічної, соціальної та екологічної спрямованості?
 - А) індивідуальної відповідальності;
 - Б) толерантності;
 - В) ситуативності;
 - Г) економічної доцільності;
 - Д) утилітарності.
4. Основою якого принципу бізнес-етики є необхідність запровадження положень етики бізнесу задля досягнення економічного результату ?
 - А) індивідуальної відповідальності;
 - Б) толерантності;
 - В) ситуативності;

Г) економічної доцільності;

Д) утилітарності.

5. В основу якої функції етики бізнесу покладено стимулювання етичної поведінки?

А) регулятивної;

Б) контрольної;

В) запобіжно-профілактичної;

Г) соціалізації;

Д) пізнавально-оцінювальної.

Питання для контролю рівня знань

1. Охарактеризуйте сутність понять «етика» та «мораль».

2. Назвіть спільні та відмінні риси етики та моралі.

3. Що стало передумовою виникнення етики бізнесу?

4. Які основні етапи в становленні етики бізнесу Ви знаєте?

5. Охарактеризуйте принципи етичного ведення бізнесу.

6. Які функції виконує етика в сучасному бізнес-середовищі?

Завдання для розв'язку

1. Охарактеризуйте сутність понять «мораль», «право», «етика», визначте їхні спільні та відмінні риси.

Поняття	Спільні риси	Відмінні риси
Мораль		
Право		
Етика		

2. Наведіть приклади з діяльності організації (на вибір здобувача вищої освіти), в яких підтримуються та/або порушуються основні принципи бізнес-етики:

✓ економічна доцільність;

✓ ситуативність;

✓ індивідуальна відповідальність.

Практичне заняття № 2. Професійна етика.

Питання для обговорення

1. Основні поняття професійної етики.

2. Етичні принципи професійної діяльності.

3. Нормативно-правові акти в професійній діяльності.

Тестові завдання для самоконтролю

1. Яка категорія означає відповідність поведінки в професійній діяльності загальноприйнятим моральним нормам і принципам, а також вимогам, що ставляться до певної професії?

- А) професійний обов'язок;
- Б) професійна культура;
- В) професійна компетентність;
- Г) професійна мораль;
- Д) професійний розвиток.

2. Прояв відносно інших стриманості, передбачливості і пристойності при спілкуванні забезпечує:

- А) професійний такт;
- Б) професійна таємниця;
- В) професійна компетентність;
- Г) професійна мораль;
- Д) професійний розвиток.

3. Симптомами професійного вигорання є:

- А) відчуття постійної втоми;
- Б) загальна слабкість;
- В) відчуття емоційного виснаження;
- Г) відчуття фізичного виснаження;
- Д) всі відповіді правильні.

4. Яка функція професійних кодексів забезпечує уявлення про моральний ідеал професіонала?

- А) пізнавальна;
- Б) контролююча;
- В) регулятивна;
- Г) ціннісно-орієнтаційна;
- Д) стимулююча.

5. В основі якої функції професійних кодексів лежать поняття совість, честь, справедливість?

- А) пізнавальна;
- Б) контролююча;
- В) регулятивна;
- Г) ціннісно-орієнтаційна;
- Д) стимулююча.

Питання для контролю рівня знань

1. Поясніть зміст поняття «професійна етика».
2. Які умови виникнення професійної етики?
3. Які завдання покликана виконувати професійна етика?
4. Назвіть види професійної етики.
5. Назвіть функції професійних кодексів.

Завдання для розв'язку

1. Обґрунтуйте засади професійної етики бізнес-аналітика або менеджера з управління персоналом в розрізі:

- 1) цінності та принципи;
- 2) якості та чесноти;
- 3) норми та стандарти, що регулюють діяльність.

2. Розробіть професійний кодекс економіста, бізнес-аналітика або менеджера з управління персоналом за наступною структурою:

- загальні положення;
- основні принципи професійної етики;
- основні вимоги до поведінки;
- взаємовідносини;
- відповідальність за порушення.

Практичне заняття № 3. Етичні проблеми та порушення етики бізнесу в сучасних умовах.

Питання для обговорення

1. Дискримінація. Булінг. Мобінг.
2. Корупція. Шахрайство.
3. Конфлікт інтересів.
4. Етичні проблеми інтелектуальної власності.
5. Наслідки неетичної поведінки для бізнесу.

Тестові завдання для самоконтролю

1. Вид мобінгу, за якого агресія спрямовується на третю особу, оскільки її прояв відносно справжнього джерела є занадто небезпечним:

- А) авторитарний мобінг;
- Б) зміщений мобінг;
- В) дискримінаційний мобінг;
- Г) десигналізаційний мобінг;
- Д) сексуальний мобінг.

2. Вид дискримінаційного мобінгу, який застосовується відносно особи, яка виявила негативні факти про своїх колег, за що у формі знущань отримує «покарання» від них:

- А) авторитарний мобінг;
- Б) зміщений мобінг;
- В) відбірковий мобінг;
- Г) десигналізаційний мобінг;
- Д) сексуальний мобінг.

3. До неправомірної вигоди належать:

- А) надмірні витрати на подарунки;
- Б) недоцільні витрати на подарунки;
- В) працевлаштування родичів;
- Г) кредити на умовах, суттєво відмінних від ринкових;
- Д) всі відповіді правильні.

4. Ситуація, за якої особа, виконуючи свої професійні обов'язки, має приватний інтерес, який хоча і не обов'язково призводить до прийняття неправомірного рішення, але здатний до цього призвести – це:

- А) корупція;
- Б) шахрайство;
- В) дискримінація;
- Г) конфлікт інтересів;
- Д) мобінг.

5. Який вид корупції включає надання посад або переваг родичам, друзям або діловим партнерам без урахування їхньої кваліфікації?

- А) розтрата;
- Б) фаворитизм;
- В) відкат;
- Г) зловживання впливом;
- Д) хабарництво.

Питання для контролю рівня знань

1. За якими ознаками можна дискримінувати найманого працівника або партнера в бізнесі?

2. Поясніть зміст понять «булінг» та «мобінг». Які причини їх виникнення Ви знаєте?

3. За яких умов може виникати конфлікт інтересів в бізнесі?

4. Назвіть та охарактеризуйте сучасні дилеми етики в питаннях інтелектуальної власності.

5. Охарактеризуйте наслідки неетичної поведінки для бренду організації.

Завдання для розв'язку

1. Дослідіть ситуацію на наявність конфлікту інтересів. «Дружина директора державного підприємства «Державний санаторій «Пролісок» (посадової особи юридичної особи публічного права) працює на цьому підприємстві. Згідно зі статутом підприємства, директор встановлює умови оплати праці працівників, застосовує заходи матеріального заохочення та

накладає дисциплінарні стягнення». Обґрунтуйте свою відповідь та запропонуйте вирішення даної ситуації.

2. Грунтуючись на даних Глобального гендерного розриву за 2024 рік https://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2024.pdf , проаналізуйте гендерну дискримінацію в Україні в розрізі:

- глобальний індекс гендерного розриву;
- економічна участь і можливості;
- освітній рівень;
- здоров'я та виживання;
- розширення політичних можливостей.

Порівняйте дані 2024 року з даними 2023 року https://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2023.pdf.

Запропонуйте управлінські рішення для досягнення гендерної рівності в Україні.

Практичне заняття № 4. Етика та соціальна відповідальність бізнесу.

Питання для обговорення

1. Сутність та рівні соціальної відповідальності.
2. Форми прояву соціальної відповідальності особистості.
3. Концепції та принципи соціальної відповідальності бізнесу.
4. Імплементация соціальної відповідальності в діяльність бізнесу.
5. Інструменти реалізації соціальної відповідальності бізнесу.

Тестові завдання для самоконтролю

1. На якому ступені розвитку соціальна відповідальність містить такі відповідальні дії будь-якого суб'єкта, які обумовлені та є реакцією на законодавчо встановлені норми та правила?

- А) базовий;
- Б) розширений;
- В) глобальний;
- Г) вищий;
- Д) оптимальний.

2. Який принцип соціальної відповідальності передбачає надання організацією достовірної інформації в доступній та повній мірі?

- А) прозорість;
- Б) підзвітність;
- В) добровільність;

- Г) постійність;
- Д) діалог з зацікавленими сторонами.

3. Яка складова соціальної відповідальності передбачає підпорядкування організацією своєї економічної діяльності існуючим законодавчим нормам?

- А) економічна;
- Б) правова;
- В) дискреційна (філантропічна);
- Г) етична;
- Д) екологічна.

4. Який принцип формування комплексної моделі управління КСВ ототожнюється із властивістю змінювати цілі та підцілі функціонування залежно від змін внутрішніх та зовнішніх умов діяльності?

- А) ієрархічність;
- Б) гнучкість;
- В) багатофункціональність;
- Г) неоднорідність;
- Д) оптимальність.

5. Інструмент реалізації КСВ, який полягає у адресній фінансовій допомозі, виділеній на реалізацію цільових проектів та/або на проведення прикладних досліджень – це:

- А) благодійні пожертви;
- Б) корпоративне волонтерство;
- В) грошові гранти;
- Г) корпоративний соціальний маркетинг;
- Д) соціально значущий маркетинг.

Питання для контролю рівня знань

1. Поясніть сутність поняття «соціальна відповідальність». Які передумови її виникнення?

2. Назвіть рівні соціальної відповідальності.

3. В яких формах може проявлятися соціальна відповідальність особистості? Оцініть вплив війни на реалізацію соціальної відповідальності в Україні.

4. Які концепції соціальної відповідальності бізнесу Ви знаєте? Чи змінюється відношення бізнесу до реалізації соціальної відповідальності в умовах війни?

5. Яких соціально відповідальних принципів слід дотримуватись бізнесу?

6. Зовнішня та внутрішня соціальна відповідальність бізнесу: в чому відмінність?

7. Опишіть механізм імплементації соціальної відповідальності в діяльність бізнесу.

8. Якими нормативно-правовими документами регламентується соціальна відповідальність на рівні окремої організації?

9. За допомогою яких інструментів бізнес реалізує свою соціальну відповідальність?

Завдання для розв'язку

1. Визначте 3 пріоритетні Цілі сталого розвитку 2030 та пріоритетні заходи в межах досягнення кожної цілі, які б Ви хотіли впровадити в своє особисте чи професійне життя https://drive.google.com/file/d/1Z_dVjkw_eGhMzPKyJ-aG3RitjJInt3AG/view

2. Проаналізуйте реалізацію концепції корпоративної соціальної відповідальності організації (на вибір здобувача вищої освіти). Класифікуйте соціально відповідальні практики на внутрішні та зовнішні. Оцініть відповідність соціально відповідальних практик Цілям сталого розвитку 2030.

Запропонуйте нову соціально відповідальну практики для реалізації організацією, ґрунтуючись на її доцільності та відповідності існуючим умовам зовнішнього та внутрішнього середовища в розрізі:

- назва;
- мета;
- завдання;
- актуальність;
- стейкхолдери;
- вигоди для організації та стейкхолдерів;
- ризики;
- бюджет.

3. Проаналізуйте тенденції розвитку соціальної відповідальності компанії Метінвест, ґрунтуючись на даних соціальних звітів з 2018 року по даний час (<http://surl.li/amssdi>). З цією метою розрахуйте кількісні індекси соціальних інвестицій:

- індекс питомих соціальних інвестицій;
- частка соціальних інвестицій в чистому прибутку;
- частка соціальних інвестицій в обсязі реалізованої продукції.

Оцініть вплив війни на реалізацію соціальної відповідальності

компанії Метінвест.

Змістовий модуль 2. Практичні аспекти етики бізнесу.

Практичне заняття № 5. Етика бізнесу та корпоративна культура.

Питання для обговорення

1. Особливості впровадження етичних принципів в корпоративну культуру.

2. Корпоративні цінності: сутність, складові та джерела формування.

3. Основні компоненти корпоративної культури.

4. Етичні кодекси та кодекси ділової поведінки: види та функції.

Тестові завдання для самоконтролю

1. Яка функція корпоративної культури реалізується через заборони та обмежувальні норми?

А) охоронна;

Б) інтегруюча;

В) регулююча;

Г) адаптивна;

Д) мотиваційна.

2. Яка функція корпоративної культури формує відчуття гордості за організацію?

А) охоронна;

Б) інтегруюча;

В) регулююча;

Г) адаптивна;

Д) мотиваційна.

3. Який вид корпоративної культури передбачає поступове кар'єрне зростання та професійний розвиток працівників усередині організації?

А) «бейсбольна команда» (baseball team);

Б) «клубна культура» (club);

В) «академічна культура» (academy);

Г) «оборонна культура» (fortress);

Д) «лояльна культура» (loyalty).

4. Яка функція корпоративних кодексів регламентує пріоритети у взаємодії зі стейкхолдерами?

А) контролююча;

- Б) управлінська;
- В) розвитку корпоративної культури;
- Г) репутаційна;
- Д) санації.

5. Яка функція корпоративних кодексів орієнтує працівників на єдині корпоративні цілі?

- А) контролююча;
- Б) управлінська;
- В) розвитку корпоративної культури;
- Г) репутаційна;
- Д) санації.

Питання для контролю рівня знань

1. Поясніть роль корпоративної культури у формуванні та розвитку етики бізнесу.

2. Класифікуйте корпоративну культуру за різними ознаками.

3. Що таке «корпоративні цінності»? Які джерела їх формування Ви знаєте?

4. Які елементи в структурі корпоративної культури можна виділити?

5. Які функції покликані виконувати етичні кодекси? Які їх види Ви знаєте?

Завдання для розв'язку

1. Розробіть корпоративну культуру для організації (на вибір здобувача вищої освіти) в розрізі таких компонент:

- корпоративні цінності;
- корпоративні заходи;
- корпоративні інструменти внутрішньої комунікації;
- корпоративні документи;
- корпоративні свята;
- корпоративні традиції;
- корпоративний гумор.

2. Розробіть корпоративний кодекс для організації (на вибір здобувача вищої освіти) за наступною структурою:

- місія;
- цінності;
- принципи;
- взаємодія з стейкхолдерами (працівниками, споживачами, партнерами, органами державної влади, ЗМІ тощо);
- захист довкілля;

- конфлікт інтересів;
- протидія корупції;
- подарунки та гостинність;
- шахрайство.

Практичне заняття № 6. Етика ділового спілкування.

Питання для обговорення

1. Зміст, функції та правила ділового спілкування.
2. Етика ділового спілкування різних рівнів.
3. Невербальні засоби ділового спілкування.
4. Бар'єри у діловому спілкуванні та шляхи їх подолання.
5. Культура публічного виступу.

Тестові завдання для самоконтролю

1. Яка функція ділового спілкування передбачає узгодження дій для організації спільної діяльності?

- А) координаційна;
- Б) контактна;
- В) інформаційна;
- Г) спонукальна;
- Д) амотивна.

2. Яка функція ділового спілкування передбачає встановлення готовності до прийому і передавання інформаційного повідомлення?

- А) координаційна;
- Б) контактна;
- В) інформаційна;
- Г) спонукальна;
- Д) амотивна.

3. На якому рівні ділового спілкування партнер розглядається як перешкода, що потребує усунення?

- А) духовний;
- Б) примітивний;
- В) маніпулятивний;
- Г) стандартизований;
- Д) конвенціональний (погоджувальний).

4. На якому рівні ділового спілкування партнер розглядається як засіб для досягнення мети?

- А) духовний;
- Б) примітивний;

- В) маніпулятивний;
 - Г) стандартизований;
 - Д) конвенціональний (погоджувальний).
5. До бар'єрів сприйняття і розуміння належать:
- А) бар'єр негативних емоцій;
 - Б) бар'єр установки (стереотипи);
 - В) бар'єр стилів спілкування;
 - Г) бар'єр мови;
 - Д) бар'єр слухання.

Питання для контролю рівня знань

1. Поясніть сутність правил ділового спілкування в сучасному бізнес-середовищі.
2. В яких формах може реалізовуватись ділове спілкування?
3. Охарактеризуйте етику ділового спілкування на різних рівнях.
4. З яких елементів складається система невербальних засобів спілкування?
5. Назвіть можливі бар'єри в процесі ділового спілкування. Які способи їх подолання Ви знаєте?
6. Які основні вимоги до підготовки публічного виступу Ви знаєте?

Завдання для розв'язку

1. Підготуйте публічний виступ на обрану тему (за вибором здобувача вищої освіти) ґрунтуючись на трьох основних типах підготовки до нього:

- написання повного тексту майбутньої промови;
- написання головних положень, тез та аргументів;
- виголошення промови експромтом (без підготовки).

Який з трьох запропонованих типів є для Вас найбільш ефективним?

2. Запропонуйте та проаналізуйте приклади з бізнес-середовища, в яких існували бар'єри у діловому спілкуванні. Запропонуйте способи їх подолання.

Бар'єри	Приклад	Спосіб подолання
Бар'єри взаємодії		
- бар'єр стилів спілкування		
- етичний бар'єр		
- мотиваційний бар'єр		
- бар'єр техніки і навичок		

спілкування		
- бар'єр характеру		

Практичне заняття № 7. Діловий етикет.

Питання для обговорення

1. Діловий етикет: сутність, принципи, правила.
2. Етикет ділових зустрічей.
3. Організація ділових прийомів.
4. Ділові подарунки: особливості вибору, вручення та отримання.
5. Одяг як складова ділового етикету.
6. Використання національних та корпоративних символів у діловому етикеті.

Тестові завдання для самоконтролю

1. В основу якої підсистеми ділового етикету покладено розташування співрозмовників у просторі?
 - А) вербальний етикет;
 - Б) кінестика;
 - В) етикетна проксемика;
 - Г) етикетна атрибутика;
 - Д) соціальний етикет.
2. До зовнішніх чинників етикету ділової людини належать:
 - А) зовнішній вигляд;
 - Б) належні жести, пози, постава, хода;
 - В) виразність міміки;
 - Г) вміння використовувати простір для спілкування;
 - Д) всі відповіді правильні.
3. До внутрішніх (етичних) чинників іміджу ділової людини належать:
 - А) чесність;
 - Б) зовнішній вигляд;
 - В) повага до підлеглих, партнерів;
 - Г) вірність даному слову;
 - Д) вміння керувати мімікою.
4. В основі якого прийому ведення переговорів покладено обговорення не одного питання, а декількох, включно з привабливими і мало прийнятними для партнера?
 - А) вихід або «відхилення від боротьби»;
 - Б) пакетування;

- В) завищення вимог;
 - Г) розміщення помилкових акцентів власної позиції;
 - Д) висунення вимог в останню хвилину.
5. За яких умов переговори будуть ефективними?
- А) повна та достовірна оцінка ситуації;
 - Б) чітко визначені цілі та прагнення обох сторін;
 - В) здійснено пошук взаємовигідних рішень;
 - Г) дотримано вимоги соціальної відповідальності;
 - Д) всі відповіді правильні.

Питання для контролю рівня знань

1. Які сторичні етапи становлення концепції етикету Ви знаєте? Які спільні та відмінні риси характерні для кожного етапу?
2. Назвіть правила етикету щодо ділових подарунків.
3. Поясніть основні вимоги до змісту ділової зустрічі.
4. Яких правил поведінки слід дотримуватись під час ділової зустрічі?
5. Які особливості розташування співрозмовників під час ділових контактів необхідно знати?
6. Що таке діловий стиль одягу і які його основні особливості?
7. Як одяг може вплинути на перше враження під час ділової зустрічі?
8. Які особливості ділового одягу слід враховувати при співпраці з іноземними партнерами?

Завдання для розв'язку

1. Сформуйте запрошення на ділову зустріч:
 - представтесь і вкажіть, чи знайомі Ви з людиною, якій надсилаєте запрошення; якщо знайомі, спробуйте нагадати, де саме ви зустрічалися;
 - поясніть причину, яка спонукає Вас запропонувати зустріч, коротко опишіть Вашу організацію, сферу діяльності та інтереси;
 - вкажіть, з якою проблемою може стикатися особа, до якої Ви звертаєтесь, і як саме Ви можете сприяти її вирішенню;
 - запропонуйте зручний час для зустрічі.
2. Обґрунтуйте рішення щодо ділових подарунків в наступних ситуаціях:
 - Ви плануєте зробити подарунок для довгострокового партнера організації. Який подарунок оберете? Чому?
 - Вам необхідно привітати колегу з кар'єрним підвищенням. Що подаруєте?

➤ Партнер надіслав Вам дорогий подарунок, який суперечить внутрішнім правилам компанії. Як Ви вчините?

Напишіть текст супровідної записки для першої та другої ситуації.

3. Поясніть значення жестів партнера в процесі ділових переговорів.

Жест	Характеристика
Схрещені руки на грудях	
Торкання волосся	
Потирання долонь	
Постукування пальцями по столу	
Схрещені ноги	
Потирання носа	
Торкання підборіддя	
Закривання рота рукою	
Потирання лоба або скронь	

На що вони вказують?

Практичне заняття № 8. Етика використання цифрових технологій в бізнесі.

Питання для обговорення

1. Етичні норми та правила поведінки в цифровому просторі.
2. Бізнес-етикет в роботі із соціальними мережами.
3. Етика бізнесу в умовах дистанційного спілкування.

Тестові завдання для самоконтролю

1. Цифровий етикет включає:

- А) безпосереднє спілкування в Інтернеті;
- Б) користування електронною поштою;
- В) самопрезентація в Інтернеті;
- Г) користування месенджерами;
- Д) всі відповіді правильні.

2. Вид неетичної поведінки в Інтернеті, який полягає у використанні великих за обсягом повідомлень, які не несуть ніякої корисної інформації – це:

- А) флейм;
- Б) флуд;
- В) офтопик;
- Г) хотлінк;

Д) оверквотинг.

3. Вид неетичної поведінки в Інтернеті, який полягає у включенні до веб-сторінки файлів або інших ресурсів з чужого сервера – це:

- А) флейм;
- Б) флуд;
- В) офтопик;
- Г) хотлінк;
- Д) оверквотинг.

4. Створення та поширення шкідливого програмного забезпечення – це:

- А) скімінг;
- Б) вішинг;
- В) шимінг;
- Г) рефайлінг;
- Д) мальваре.

5. Копіювання даних платіжної картки за допомогою спеціального пристрою – це:

- А) скімінг;
- Б) вішинг;
- В) шимінг;
- Г) рефайлінг;
- Д) мальваре.

Питання для контролю рівня знань

1. Назвіть основні класи цінностей інформаційної етики.

2. Охарактеризуйте етичні аспекти забезпечення інформаційної безпеки особистості.

3. Які принципи покладені в основу цифрової поведінки в інтернет-комунікаціях?

4. Поясніть актуалізацію цифрової етики застосування штучного інтелекту в бізнесі.

5. Яких правил етики слід дотримуватись в умовах дистанційного спілкування з бізнес-партнерами?

Завдання для розв'язку

1. Сформуйте правила етичного використання засобів комунікації в цифровому середовищі:

Засіб комунікації	Правила етичного використання
Електронна пошта	
Відеоконференції	

Соціальні мережі	
Месенджери	

2. Проаналізуйте доцільність використання соціальних мереж/платформ для розвитку організації (на вибір здобувача вищої освіти), ґрунтуючись на інформації про:

- цілі комунікації та цілі в соціальних мережах;
- аудиторія;
- контент.

Визначте сильні та слабкі сторони соціальних платформ та обґрунтуйте які з них варто використовувати організації.

Соціальна мережа/платформа	Сильні сторони	Слабкі сторони
Facebook		
Instagram		
Twitter		
YouTube		
TikTok		
Threads		

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Балджи М. Д. Етика бізнесу : навчальний посібник. К. : ФОП Гуляєва В. М., 2021. 332 с.

2. Ділове спілкування: навчально-методичний комплекс дисципліни : навч. посіб. для здобувачів ступеня магістра за освітньо-професійною програмою «Міжнародні соціальні проекти та волонтерська діяльність» спеціальності 231 Соціальна робота. / укл.: О. І. Боковець. К. : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 62 с.

3. Олійник О. О. Соціальна відповідальність : навчальний посібник. Рівне : НУВГП, 2017. 222 с.

4. Плотніченко С. Р. Основи ділового етикету та протоколу : навчальний посібник для здобувачів вищої освіти. Мелітополь : ТОВ «Колор Принт», 2021. 200 с

5. Етика бізнесу : навч. посіб. / І. В. Сушик, О. Г. Сушик, Я. М. Мартинюк, В. В. Вісин. Луцьк : ІВВ Луцький НТУ, 2019. 268 с.

Допоміжна література

6. Конспект лекцій «Діловий етикет» / укладач Л. С. Прокопович. Мукачево : МДУ, 2019. 36 с.
7. Олійник О. О. Етика бізнесу крізь призму корпоративної соціальної відповідальності. *Економіка підприємства: теорія і практика* [Електронний ресурс]: Зб. матеріалів X Міжнар.наук.-практ. конф. К. : КНЕУ, 2024. С. 105–106.
8. Польова Л. В. Корпоративна культура. Діловий етикет : навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ : Фоліант, 2016. 201 с.
9. Прищак М. Д., Лесько О. Й. Етика та психологія ділових відносин : навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2016. 151 с.
10. Соціальна відповідальність : навч. посіб. / Н. М. Сіренко, Т. І. Лункіна, А. В. Бурковська. Миколаїв : МНАУ, 2021. 216 с.
11. Oliinyk O. O. Social responsibility assessment in the field of employment (case study of manufacturing). *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*, 2020. № 3. P. 131–136.
12. Oliinyk, O., Mishchuk, H., Vasa, L., Kozma, K. Social Responsibility: Opportunities for Integral Assessment and Analysis of Connections with Business Innovation. *Sustainability*. 2023. 15(6):5608.